

**Runabåden er blevet
international historie**

Klassisk
TRÆBÅD

Nr. 123 · Februar 2015

PASSAT

LÆNGST MULIGT I EGEN BÅD

De første folkebåde

J-148 – en Juniorbåd med historie

Af Kim Hegn Hansen

I forsøget på at finde frem til de mange tidligere og nuværende ejere af Juniorbådene, blev ejeren af J-148 i foråret 2014 lokaliseret til Assens. I løbet af den første korte telefonsamtale blev det klart, at der bag det igangværende projekt om en renovering af båden havde været mange tanker og bekymringer. Ejeren Lennart, der er håndværksuddannet, har i mange år drevet egen virksomhed, hvis fokusområde har været renovering af ældre ejendomme, men fra tid til anden har der også været plads til en træbåd, der trængte til et par nye bord. Derfor har der altid været et veludstyret værksted, der også ville kunne danne en ideel ramme for en renovering af Juniorbåden.

Lennart havde som ung haft en kragejolle, men da tiden på vandet ikke stod mål med den tid, som det tog at vedligeholde den, blev den for mange år siden solgt. Som tiden gik, fik Lennart mere og mere lyst til igen at eje en båd, og han havde altid haft et godt øje til KDY-15 m² Juniorbåden, som han mener, er en af de kønneste og mest charmerende både, der findes. Den har også den helt rigtige størrelse, så man både kan overskue at istandsætte den og senere overkomme den løbende

Lennart i båden – med ruffet afmonteret. Så kunne han komme til med udskiftning af bundstokke, svøb og bjørn – men der kom nu også nye dæksbjælker og dæk til...

vedligeholdelse, som sådan en båd jo også kræver hvert år. Uden sidstnævnte ville båden jo hurtigt forgå, og så ville det hele jo have været skønne spildte kræfter. Dertil kommer, at priserne på Juniorbåde er blevet til at have med at gøre, så man får i dag meget båd for pengene.

Inden J-148 for ca. 15 år siden blev overtaget fra en ung mand på Midtfyn, blev der foretaget grundige undersøgelser af, hvilken Juniorbåd, som det ville være overkommeligt at renovere og få på vandet igen. Under manganen en tur rundt i Danmark er vejen faldet forbi en Juniorbåd, der blot stod og forfaldt i et buskads eller på en havn i provinsen. Den helt rigtige båd har dog indtil da aldrig vist sig. Der havde på sin vis aldrig været noget hastværk med at få købt en båd, da et hektisk arbejdsliv alligevel ville forhindre, at båden kunne istandsættes med det samme. Tanken havde hele tiden været, at når den rette båd dukkede op, ville den kunne sættes i værkstedet, og så var projektet klar til start den dag, hvor pensionisttilværelsen indtraf, og hvor tiden var til det. Skulle der inden da vise sig en mulighed, var det jo blot at starte så småt. Der skulle formentlig også planlægges en del, så de rette materialer var tilstede, når renoveringen skulle i gang, så det gjorde nok ikke noget, hvis man havde god tid til forberedelserne.

Pludselig en dag annonceres J-148 "til salg" i "Gul & Gratis", og båden kunne overtages mod en symbolsk betaling. Ejeren blev straks kontaktet, og båden måtte hastigt inspiceres. Den så ved første øjekast ud til at være i en rimelig stand, og udover mast, bom og to stel sejl, medfulgte der også et klassebevis, hvoraf det fremgår, at båden på et tidspunkt har været ejet af Kongelig Dansk Yachtklub. Udover at klassebeviset også fortalte, at båden var blevet bygget af Georg Holm i Helsingør i 1950, fulgte der ikke yderligere oplysninger med, så hvordan båden nu var havnet på Midtfyn, var og er fortsat en gåde. Det kunne jo være interessant at kende lidt mere til bådens historie ...

En vognmand transporterede herefter båden til værkstedet ved Assens, hvor den nu skulle gennemgås nær-

Det fornemme træarbejde på J-148 gør indtryk

mere. Selvom det oprindeligt var meningen, at bådens renovering skulle have afventet pensionisttilværelsen, fik nysgerrigheden overtaget. Hvor meget skulle der mon laves ved den, og hvad ville det være nødvendigt at udskifte? – Desværre viste det sig, at båden havde flere skavanker, og det blev derfor besluttet at afmontere såvel ruffet som dækket, men derudover blev der i første omgang ikke gjort mere ved båden.

Da pensionisttilværelsen begyndte for et par år siden, var det blevet tid til at gå i gang med det planlagte projekt. Der havde i den mellemliggende periode været brugt lidt tid til at få vurderet, hvilke materialer, der skulle bruges til renoveringen, og da ikke alle disse materialer

er tilgængelige i det nærmeste byggemarked, havde den tid været en rigtig god investering. Plankerne til de nye bord var blevet købt fra en virksomhed i Aabenraa, der handlede med skibstræ, og der var også brugt en del tid med at finde andre af de materialer, der skulle anvendes.

Det var nødvendigt at udskifte samtlige bundstokke og bjørnen agter i groet eg samt 20 styk svøb i ask. Derudover blev 15 meter bord udskiftet med nye i tysk lærk. Alle skibsspir i kølen og stævnen er skiftet til rustfrie skruer. Dækket er lagt oven på nye dæksbjælker i lærk og eg i 9 mm marinefiner og derpå pålagt epoxy. Der er nyt ruf med karme i mahogni.

Lennart har fra sit arbejde i sin virksomhed stor viden om fordelene ved anvendelsen af linolie i forbindelse med bevaring af træværk, så det har ligget lige for, at

Nu ligger "Pirat" i Assens Havn

ilagt opdriftsmiddel: Polystyren: 150 dm³ forrest og 170 dm³ agter.

I begyndelsen af maj 2014 var båden endelig færdig og klar til at blive sat i vandet, og den fik en plads i Assens Marina, hvor den har ligget hele sommeren. Båden bærer i dag navnet "Pirat", som også var dens navn under Kongelig Dansk Yachtklubs ejerskab.

Det er i løbet af sommeren blevet til mange gode ture, og det har været skønt at opleve den skønne klukkende lyd fra bølgerne, som den klinkbyggede konstruktion fremtvinger, når båden "skærer" sig gennem vandet. – Men glæden ved at renovere båden var nu engang en endnu større oplevelse. Det er derfor nu spørgsmålet, om det er tiden til at overveje, om en anden Juniorbåd skulle have samme chance for at komme tilbage på vandet. – Det må tiden imidlertid vise ...

Vi kunne fra Juniorbådsregisteret bidrage med oplysning om bådens første ejer, idet Hellerup Sejlklubs juniorblad Junior-Jollen i februar 1950 skriver, at Georg Holm havde bygget båden til sig selv, men at han alligevel solgte den til to Hellerup-sejlere. Det er tillige kendt, at båden midt 60-erne var hjemmehørende i Svendborg, hvor præsten ved Sct. Nikolaj Kirke var ejeren. Båden bar derfor navnet "Nikolaj". – Men det meste af J-148's historie mangler jo fortsat, så det er håbet,

J-148 også skulle behandles efter denne metode. Der er indenbords først smurt med linolie og derefter linoliemaling. Udenbords er der for at få en tilstrækkelig slidstærk overflade brugt alkyd emalje. Alle beslag til mast og dæk har Lennart selv fremstillet i rustfrit stål. – Båden har fået

at alle tidligere ejere og brugere af båden vil vende tilbage med oplysninger/fotos (kan sendes til juniorbaads.registeret@gmail.com). – Der er i registeret også oplysninger om nogle af de kapsejladser, som båden har deltaget i.

Mere om Juniorbådene

Sydstævnet 24. juli 1949

Af Kim Hegn Hansen

I dette projekt har der indtil nu været kontakt med mere end 1.000 nuværende og tidligere juniorbådsejere og -sejlere, og i langt de fleste tilfælde resulterer det i nye oplysninger, fotos eller kontakt til andre interesserede. Selvom der er enkelte, der henvender sig uden, at de forinden er blevet kontaktet, hører det til sjældenhederne. Nye oplysninger findes primært ved opsøgende arbejde, og i visse tilfælde støder man på lokale ildsjæle, der også brænder for at finde og bevare historien om vore træbåde og det liv, der var omkring dem. Disse

ildsjæle er guld værd for projektet – så en stor tak skal lyde herfra !

Det er i de fleste tilfælde ikke nogen let sag at finde frem til bådenes historie, og især klubbådernes historie er svær at opspore. Alle danske sejlkubber er ved mailing gennem det seneste år blevet opfordret til at bidrage med oplysninger, men desværre er kun få vendt tilbage med oplysninger.

I forbindelse med eftersøgningen efter oplysninger om Sejlklubben "Snekken" – Vordingborg's tre klubbåde, opspores bagmanden til Ravens Café. Denne er et frivilligt initiativ, der hver lørdag formiddag tilbyder et frirum for

Et skønt foto kom fra en ildsjæl i det sydsjællandske Og minsandten om ikke netop J-99, Kims oprindelige juniorbåd, var med på billedet

Lige inden redaktionens slutning modtog Kim dette billede af Ole Grønlunds ærespræmie, som han vandt ved Syd-stævnet i 1949. Der kommer meget frem, når man graver ihærdigt.

klubbens medlemmer, og der spores en stor interesse for at hjælpe med projektet. De lokale kræfter har igennem flere år forsøgt at få fastholdt nogle af de minder, som de tidligere juniorer har, og det har bl.a. resulteret i beretninger fra to tidligere juniorsejlere. Disse blev kort efter tilsendt, og den ene indeholdt bl.a. oplysninger om klubbådene. J-numrene manglede dog, så det lå lige for, at det ville være nemmest at tage telefonisk kontakt med Bent, der havde skrevet denne beretning.

Bent huskede navnene (men ikke numrene) på de tre både, samt at han under en kapsejladts sejlede i J-97 "Panther", som han i 1949 havde lejet i klubben. Juniorafdelingen var blevet startet i 1946, men efter at en dreng efterfølgende druknede i en af klubbådene, besluttede man at lukke afdelingen og i stedet udleje bådene til lokale sejlere. Ud fra vor samtale lykkedes det at identificere de tre både, som i klubbens ejertid ikke havde noget klassebevis. Under samtalen nævnte Bent, at han i sit fotoalbum havde et godt foto fra en kapsejladts i 1949, hvor han ligger forrest i feltet. Uden at vide, hvor godt dette foto er, og hvilke både der er med, blev Bent opfordret til at få dette foto scannet, og han kunne formentlig få hjælp fra de lokale kræfter i klubben.

For nylig lå dette skønne foto i mailboksen, og udover et fantastisk syn var det også en stor overraskelse at

konstatere, at J-99, der jo er den egentlige årsag til hele projektet, deltager og kan ses midt i feltet. Det er taget i forbindelse med en kapsejladts – kaldet Sydstævnet – i Guldborgsund 24. juli 1949, og der var deltagelse af adskillige Juniorbåde fra Hellerup Sejlklub, der var på sommertur til Smålandsfarvandet. – J-99' søsterbåd J-100 fra Sejlforeningen Vikingen i Nykøbing F deltog også, og da juniorafdelingen dette år blev nedlagt, kom J-99 i 1950 til Hellerup Sejlklub, hvor den var i 7 sæsoner. I alt deltog 12 Juniorbåde – herunder én privatejet – i Sydstævnet. – Læs mere om kapsejladtsen på web-siden.

Selvom et enkelt foto og et par beretninger måske ikke viser mulighederne, så er det trods alt et rigtig godt eksempel på, at der findes spændende oplysninger ude i de små hjem, og at en lokal indsats kan være af afgørende betydning for, at man får bevaret sejlsportens historie og får den frem i lyset. Det er heldigvis ikke det eneste eksempel, men det er et rigtig godt eksempel på, at det nytter at gøre en indsats.

I dette tilfælde er det Juniorbådens historie vi søger, men det kunne jo ligeså godt have været din båd, der var blevet forevigtet af en privat eller professionel fotograf. Måske kunne dette eksempel være et forbillede for en struktureret indsats for at få indsamlet og bevaret de mange "minder", der ellers ender i affaldstønden ...